

Meditace podmínkou i smyslem

Zpěvačka, hudební skladatelka a výtvarnice Milli Janatková pokřtila zkraje dubna své album *Proměna* obsahující třináct převážně autorských písní v češtině, portugalské i originálním milli-jazyce. Umělkyně, jež pedagogicky působí na Konzervatoři Duncan Centre v Praze a pořádá i workshopy zaměřené na práci s hlasem a rytmem těla, nahrávkou *Proměna* sólově debutuje. Už před dvěma lety však byla za *CD Porto* pořízené s audiovizuálním projektem *katsa.theo* nominována na žánrovou cenu *Anděl* v kategorii *alternativa*.

Zkuste v několika větech přiblížit cestu, kterou jste od té doby ušla. Hledala jsem se. Už delší dobu jsem vnímala potřebu věnovat se vlastní hudbě, ale nevěděla jsem, jak ji uchopit. Improvizace, které se věnuji několik let, mi pomáhala ujasnit si, jakými prostředky je pro mne přirozené se vyjádřit. Zásadním zlomem vedoucím k autorské tvorbě bylo období mého osobního kolapsu. Zamýšlela jsem se nad tím, čemu mám věnovat energii, již se mi tou dobou nedostávalo, a brzy jsem měla jasno, že chci realizovat sólový projekt, který jsem nosila v hlavě. Prožitky z tohoto sebepoznávacího procesu se navíc staly silnou inspirací, ze které motivy a písně vznikaly spontánně samy.

Už na zmíněném minialbu *Porto* zněly vaše portugalské texty a evropskou i brazilskou portugalštinu používáte i na novince *Proměna*. Jak jste se k portugalskému jazyku dostala a čím je pro vás jako autorku zajímavý?

K brazilské portugalštině jsem se dostala díky poslechu a samostudiu brazilské jazzové hudby. K té evropské na stáží v Portugalsku, kde jsem se naučila jazyk na komunikativní úrovni. Líbí se mi hudebnost té řeči, měkkost výslovnosti; portugalština mi jde paradoxně lépe „do pusy“ než rodná čeština, která je pro mne ve zpěvu velkou výzvou.

Ve svých skladbách používáte také slova v řeči, které říkáte „milli-jazyk“. Jde o čistou improvizaci, nebo má tento „milli-jazyk“ nějaké zákonitosti, pravidla?

Zákonitostí nemá, snad jen jednu podmínku, bez které ani nevznikne – a sice jistý stav meditace, ve kterém mi slova v improvizaci přicházejí sama. Bez tohoto napojení „jazyk“ nefunguje a do hudby se nehodí.

Album *Proměna* je obtížné psát, jazzové cítění a latinsko-americké rytmy by ale mohly být pro čtenáře základním vodítkem. Jak byste svůj projev charakterizovala vy?

Z jazzu a latiny vycházím nejvíc, ale v mé hudbě se mísí různé vlivy. Prošla jsem poslechem spousty žánrově odlišné muziky, můj hudební vývoj je barvitý. Poslední roky to

vyrovňávám tichem, díky němuž poznávám svůj osobní projev, který přichází sám a rodí se z rytmu, spontánní atmosféry a žánrových přesahů. Nemám ráda škatulky, ale chápu potřebu hudbu pojmenovat; zařadila bych se do obsáhlého žánru alternativní hudba. Od vydání alba však nemám dostatečný odstup a charakteristika vlastního stylu je i pro mne nesnadná.

Mezi vašimi doprovodnými nástroji nalezneme takové instrumenty jako „kytarobuch“, makovice nebo „suché listí v igelitáku“. Hrajete dokonce i na vlastní tělo. Je

Zpívá v portugalštině i ve vlastním jazyce, praktikuje taneční terapii, učí na Duncan Centre, skládá hudbu a maluje obrazy. Milli Janatková je mimořádně všestranná umělkyně.

v tom snaha nalézat nové zvuky, nebo spíš využít všechny možnosti seberealizace, být „svým vlastním walkmanem“ – jak zpívá Bobby McFerrin?

Nacházím inspiraci v naslouchání vnitřním i vnějším impulsům, které následně hlasem nebo jinými nástroji přetvářím. Přírodní svět je pro můj osobní život a tvorbu zcela zásadním energetickým a inspiračním zdrojem, z něj hodně vycházím. Samozřejmě se učím umět využít všechny své možnosti a objevování hlasu a zvuků v sobě samé je pro mne základem.

Album ukončuje skladba *Zambujeiro*, kterou jste napsala v průběhu svého pobytu v Portugalsku. Jak dlouhý čas jste tam strávila a kde to máte v Portugalsku nejraději?

Píseň vznikla na výletě u starodávné kamenné hrobky Anta Grande do Zambujeiro v oblasti Alente-

jo. V Portugalsku jsem byla na půlročním stipendiu na Universidade de Évora, v malebném historickém městě. Vedle krásného Monsaraz, Tomar, ale i Lisabonu a Porta mne zaujala krajina v Národním parku Peneda-Geres se sýpkami espiigueiros ze 17. století v Soajo, Lindoso a okolí se zachovalými římskými cestami. Hodně času jsem strávila na oceánském pobřeží poblíž Cabo da Roca, ale i v eukalyptových a korkových hájích.

Vedle hudby se věnujete také výtvarnému umění, jste ostatně absolventkou Katedry výtvarné kultury Univerzity Hradec Králové.

Jaká technika vás nejvíc oslovuje a dají se ve vaší výtvarné a písňové tvorbě nalézt některé styčné body?

Nejbližší je mi akvarel a barevný linoryt. A výtvarno s hudbou se mi potkávají v inspiraci přírodou. Když při malování sedím v krajině

Zpívá v portugalštině i ve vlastním jazyce, praktikuje taneční terapii, učí na Duncan Centre, skládá hudbu a maluje obrazy. Milli Janatková je mimořádně všestranná umělkyně.

a souzním s ní, silně vnímám vedle světla a barev i zvuky. Vše se propojuje v soustředěné meditaci, která je podmínkou i smyslem mé výtvarné i hudební tvorby.

V bukletu alba děkujete hudebnímu skladateli Petru Piňosovi, přednímu autorovi a interpretovi ambientní a relaxační hudby u nás. Čím vás obohatil, v čem vám pomohl?

Dva dny před tím, než jsem se z různých důvodů „složila“, jsme s kolegy muzikanty nahrávali u Petra Piňose ve studiu. Ačkoli jsme se v podstatě neznali, za pár měsíců mi volal a ptal se mě, zda uvažuji o tom, dělat hudbu sólově. Tím mne utvrdil a podpořil v mých úvahách o sólové tvorbě, podobně jako mí přátelé, kterým jsem za jejich podporu velmi vděčná. Poděkování – především za zvuk alba *Proměna* – patří i Aleši Hyvnarovi.

■ Milan Šeřil

VYTIPOVÁNO

BURIAN U KLAVÍRU

Pro chvíle šťastné i truchlivé, pro pobavení i k hlubokým zamyslením, zkrátka pro jakoukoliv příležitost a náladu se hodí nově 2CD *Jana Buriana Zpěvy u klavíru*. První disk nese jméno *Jak zestárnout*, druhý *A jiné příběhy*. Je to příjemně podané duchaplné rozjímání obalené do tónů piana, tak trochu nostalgické, vlastně dvaatřicet zpívaných fejetonů či básní, mluvěný úvod o přidané hodnotě a epilóg. Stáří, umělé zuby a přehazovačka na hlavě, prospěšnost mlčení, bezhlavý dav, Bůh, smrt – to jsou jen některá před diváky probíraná témata (nahrávka vznikala během Burianových koncertů). A diváci (posluchači) ani nedutají. Myslíme, že taky nebudete.

■ Tomáš Pilát

BILANCE I PŘÍSLIB

Těžko rozhodnout, co z programu festivalu české filmové tvorby *Finále Plzeň 2013* (21. až 27. dubna) zvlášť doporučit; organizátoři připravili na sto sedmdesát projekcí, besedy s osobnostmi, večer krátkých filmů, promítání pod širým nebem, autorská čtení i filmy pro děti. Hlavním bodem jsou projekce novinek – do soutěže o Zlaté ledňáčky bylo vybráno jedenáct hraných a devatenáct dokumentárních snímků. Finále připomenie i jubilanty *Ester Krumbachovou* a *Břetislava Pojara* (oba by se letos dožili devadesátky). Narození dalších filmařů, *Juraje Jakubiska* a *Jiřího Menzela*, festival oslaví výběrem jejich tvorby. Retrospektivy se v Plzni dočkají i dokumentaristé, jež máme dosud zařazeny do kolonky „mladí“ – *Filip Remunda* a *Vít Klusák*.

■ Agáta Pilátová

JEMNĚ I DO SKOKU

Ve valašském nářečí znamená „docuku“ svižně, rychle, skočně. A přesně taková je muzika valašskomeziříčské kapely *Docuku*, jež právě vydává nové album *Kdybych já věděl...* (Indies Happy Trails). Soubor, v němž působí či působili ostřílení hudebníci Karel Mikuš (ex Mňága a Žďorp), Lukáš Španihel (Soláň) nebo písničkářka Lucie Redlová, je v šestnáctce nových úprav lidových písní razantní a zemité, obratně mísí folklorní a rockové postupy, balkánské názvy a romskou melodiku, ostatně producenty nahrávky byli Ida Kellarová a její partner Deziderius Dužda. Významným zpestřením kompaktní nahrávky je i hostování držitelky Oscara a Grammy Markéty Irglové, již můžeme v jemnějších písních Rodiči a Holubi vůbec prvně slyšet zpívat česky!

■ Milan Šeřil